

UDC (УДК) 342.95: 347.771.78 (477)

Домброван Наталія Василівна,

кандидат юридичних наук,
начальник відділу організації наукової роботи
Одеського державного університету внутрішніх справ
e-mail: dombrovann@gmail.com
ORCID-ID: 0000-0001-5997-2080

Ізбаш Катерина Сергіївна,

кандидат юридичних наук, доцент,
старший науковий співробітник
відділу організації наукової роботи
Одеського державного університету внутрішніх справ
e-mail: ekaterinaizbash83@gmail.com
ORCID-ID: 0000-0002-1855-1383

РЕАЛІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Анотація. Стаття присвячена визначенню адміністративної відповідальності у сфері інтелектуальної власності України. Проаналізовано адміністративно-правове регулювання прав інтелектуальної власності в Україні. Досліджено ознаки та особливості адміністративної відповідальності у сфері охорони прав інтелектуальної власності. Розглянуто стадії провадження про вчинені адміністративні правопорушення у зазначеній сфері; місце та строки розгляду справи; органи, які приймають рішення по справі.

Ключові поняття: інтелектуальна власність, законодавство, адміністративна відповідальність, правопорушення, провадження, протокол, суд.

Dombrovan Nataliia,

PhD in Law,
Head of the Department of scientific work organization
of Odesa State University of Internal Affairs
e-mail: dombrovann@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-5997-2080

Izbash Kateryna,

PhD in Law,
Associate Professor, Senior Researcher
at the Department of scientific work organization
of Odessa State University of Internal Affairs
e-mail: ekaterinaizbash83@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-1855-1383

IMPLEMENTATION OF ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY IN THE PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS IN UKRAINE

Abstract. The article is devoted to the definition of administrative responsibility in the sphere of intellectual property of Ukraine. Administrative responsibility in the field of protection of intellectual property rights plays a significant role and performs important tasks for ensuring the rules of law and order in the sphere of regulation of administrative and legal relations. In spite of the considerable amount of scientific research in this field, there is an urgent need to adopt legislative and enforcement measures to create a coherent and effective system of protection of intellectual property, an important place in which administrative responsibility is taken as one of

the elements of state influence for the prevention and termination of public danger, actions and punishments of perpetrators for committing administrative offenses in the field of protection of intellectual property rights in Ukraine.

The administrative and legal regulation of intellectual property rights in Ukraine is considered. It is established that the stages of the proceedings on the committed administrative offenses in the mentioned area are: 1) preparation for the case; 2) consideration of the case on the merits; 3) decision making and execution of the case; 4) announcement of the decision on the case.

It is established that the main procedural document in the case of an administrative offense is a protocol. The protocol must include: the object of the offense; the subject of the infringed intellectual property rights; identified illegal actions; what are the requirements of the subject for termination of the offense or compensation for losses; what documents confirm it; whether the entity recognizes the victim as a result of the offense and which persons have been delegated the right to use the intellectual property object. A number of persons who have the right to draw up reports on administrative offenses in the specified field are considered: the bodies of the internal affairs (National Police); bodies of the Antimonopoly Committee of Ukraine; cinematographic management bodies; state intellectual property inspectors; state agricultural inspectors.

The administrative offense case is considered at the place of committing illegal acts within fifteen days from the day the court receives the protocol on the administrative offense and other case files.

Key concepts: intellectual property, legislation, administrative responsibility, offenses, proceedings, protocol, court.

DOI 10.32518/2617-4162-2019-4-18-24

Вступ

Конституція України гарантує кожному громадянину свободу художньої, наукової і технічної творчості та створює свої власні механізми захисту інтелектуальної власності, авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, які виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності [1]. Перед державою стоїть важливе завдання забезпечити правову охорону і захист інтелектуальної власності та ефективну протидію правопорушенням у сфері інтелектуальної власності. Адміністративна відповідальність у сфері охорони прав інтелектуальної власності відіграє значну роль та виконує важливі завдання для забезпечення законності та правопорядку в сфері регулювання адміністративно-правових відносин. Нині в Україні все частішими стають випадки вчинення правопорушень у сфері інтелектуальної власності, що пов'язано із недосконалістю правового регулювання досліджуваної сфери суспільних відносин.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства України визначити особливості застосування адміністративної відповідальності у сфері охорони прав інтелектуальної власності в Україні та здійснення провадження про вчинені адміністративні правопорушення у зазначеній сфері.

Вивчення різних аспектів у сфері охорони та захисту права інтелектуальної власності були предметом дослідження багатьох науковців, зокрема В. Б. Авер'янова, І. В. Арістової, В. В. Бевзенка, Ю. П. Битяка, Л. Р. Білої-Тіунової, В. М. Гаращука, І. П. Голосніченка, В. Л. Грохольського, Т. О. Гуржія, Є. В. Додіна,

Р. А. Калюжного, І. П. Катеринчука, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, Т. О. Коломоєць, Л. В. Коваля, Б. А. Кормича, О. В. Кузьменко, В. І. Курила, Р. С. Мельника, О. О. Михальського, О. М. Музичука, С. В. Петкова, Г. С. Римарчук, Н. В. Троцюк, О. Ю. Синявської, Є. В. Юркової та ін. Однак, варто зауважити, що, незважаючи на значну кількість наукових пошуків у зазначеній сфері, існує нагальна потреба в прийнятті законодавчих та правозастосовних заходів зі створення цілісної ефективної системи охорони та захисту інтелектуальної власності. Адже, важливе місце в ній займає адміністративна відповідальність як один із елементів державного впливу для запобігання та припинення суспільно небезпечних шкідливих діянь та покарання винних осіб за вчинення адміністративних правопорушень у сфері охорони прав інтелектуальної власності в Україні.

1. Встановлення адміністративної відповідальності за порушення прав у сфері інтелектуальної власності

Норми адміністративного права, які регулюють відносини, що пов'язані із набуттям права інтелектуальної власності в Україні, державним регулюванням здійснення цього права в адміністративному порядку та передбачають адміністративний порядок захисту права інтелектуальної власності, вміщено в: Кодексі України про адміністративні правопорушення, Митному кодексі України; Законах України: «Про охорону прав на промисловий зразок», «Про авторське право і суміжні права», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про

охорону прав на промислові зразки», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування»; підзаконних актах загального, відомчого та локального характеру та ін.

Засоби юридичної відповідальності за порушення права інтелектуальної власності законодавець передбачив у КУпАП, визнавши їх суспільно шкідливими та встановивши адміністративну відповідальність за такі правопорушення відповідно до статей КУпАП: 51-2 «Порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності», 164-3 «Недобросовісна конкуренція», 164-6 «Демонстрування і розповсюдження фільмів без державного посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів», 164-7 «Порушення умов розповсюдження і демонстрування фільмів, передбачених державним посвідченням на право розповсюдження і демонстрування фільмів», 164-9 «Незаконне розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних», 164-13 «Порушення законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорт дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорт обладнання чи сировини для їх виробництва» [3]. Категорія адміністративних правопорушень, що регламентовані адміністративним законодавством, є показником, поряд із кримінально-правовими та цивільно-правовими проступками та злочинами, забезпеченням прав та законних інтересів осіб та гарантією захисту визначених у законі прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

У теорії адміністративного права існує значна кількість думок щодо визначення поняття адміністративної відповідальності. Під адміністративною відповідальністю розуміють регламентовані нормами адміністративного права відносини між порушником адміністративно-правової норми та уповноваженим державним органом (посадовою особою) щодо скоєння адміністративного правопорушення.

Професор Ю. П. Битяк визначає адміністративну відповідальність, як накладення на правопорушника загальнообов'язкових правил, що діють у державному управлінні та в інших сферах, адміністративних стягнень, які призводять до обтяжливих наслідків матеріального та морального характеру; це один із видів юридичної відповідальності [7, с. 152].

Науковець В. К. Колпаков, розглядає адміністративну відповідальність, як примусове, з додержанням встановленої процедури,

застосування правомочним суб'єктом передбачених законодавством за вчинення адміністративного проступку заходів впливу, які виконані правопорушником [8, с. 76]. Так, адміністративну відповідальність можна розглядати, по-перше, як існування юридично регламентованої умови (адміністративне правопорушення), за якої настають суспільно шкідливі наслідки, та, по-друге, як державно-владний вплив на протиправну поведінку суб'єкта задля її відвернення або припинення.

Отже, адміністративна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності полягає в застосуванні уповноваженим державним органом або посадовою особою до суб'єкта правопорушення, який вчинив адміністративне правопорушення у сфері інтелектуальної власності, стягнення, передбаченого чинним законодавством України.

До основних ознак адміністративної відповідальності у сфері охорони прав інтелектуальної власності в Україні, належать: по-перше, наявність державного примусу, що реалізовується уповноваженими на це органами; по-друге, скоєне адміністративне правопорушення, яке кваліфікують з урахуванням його об'єктивних і суб'єктивних ознак та наявності факультативних ознак, що впливають на скоєння протиправних дій чи бездіяльності (час, місце, спосіб); по-третє, підстави розмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності; по-четверте, процесуальний порядок притягнення до адміністративної відповідальності є досить простим, оперативним та економічним, оскільки його виконують безпосередньо органи виконавчої влади на місці вчинення проступку і лише в окремих випадках – суд; по-п'яте, практична реалізація адміністративної відповідальності не передбачає судимості, оскільки санкція адміністративної норми не містить такого заходу впливу як позбавлення волі.

Галузеві ознаки адміністративної відповідальності очевидні із загальних у співвідношенні загального та спеціального, оскільки категорія адміністративних правопорушень права інтелектуальної власності формується під впливом загальних положень адміністративного законодавства, зважаючи на специфіку та конкретизуючи об'єкт і суб'єкт правопорушення.

Наприклад, з настанням негативних наслідків пов'язано порушення права автора на твір та згаяна вигода від отримання доходу реалізації самого твору правовласником; заходи адміністративно-правового характеру у вигляді санкцій є імперативними (штраф і конфіскація), а порядок їх застосування визначається

судом від імені держави; дія, визнана адміністративним правопорушенням, має суперечити нормативним приписам закону та містити всі ознаки кваліфікуючого складу.

Проте, спірним залишається питання поєднання адміністративної та цивільної відповідальності у сфері захисту права інтелектуальної власності. Адміністративна відповідальність настає за порушення вимог законодавства через вчинення суспільно небезпечних та шкідливих діянь (наприклад, незаконне виготовлення чи розповсюдження продукції). Натомість, відповідно до ст. 51 ЦК України – цивільна відповідальність настає за умов невиконання зобов'язання чи умов договору або заподіяння матеріальної чи моральної шкоди (глава 82 ЦК України) [4].

Крім того, в адміністративному правопорушенні йдеться про суспільну небезпеку і загрозу заподіяння шкоди, тоді як у цивільному – безпосередній факт настання шкідливих наслідків. Варто зазначити, що в порядку адміністративної відповідальності передбачено можливість внесення до постанови, прийнятої судом, частини про відшкодування майнової шкоди. Цей аспект значно зближує заходи адміністративної та цивільної відповідальності.

У ст. 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначено, що суд має право постановити рішення чи ухвалу про відшкодування моральної шкоди, завданої порушенням авторського права, відшкодування збитків, стягнення з порушника доходів, отриманих внаслідок порушення, виплату компенсації, заборону опублікування твору тощо [5].

2. Реалізація провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері інтелектуальної власності

Інститут адміністративної відповідальності покликаний відновлювати порушений правопорядок у суспільних відносинах та передбачає функціональний обов'язок забезпечення покарання винних осіб за здійснення адміністративних правопорушень. Адміністративну відповідальність реалізують відповідно до чинного адміністративного законодавства органи (посадові особи) на різних стадіях процесуального провадження.

У сфері права інтелектуальної власності суб'єкти, керуючись спеціальним законодавством та КУпАП, можуть здійснювати захист порушених прав та інтересів у судовому порядку. Наприклад, Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» передбачає, що юрисдикція судів поширюється на розгляд справ про встановлення

власника свідоцтва; укладання та виконання ліцензійних договорів; порушення прав власника свідоцтва [6].

Головним питанням у віднесенні до компетенції судових органів того чи іншого спору є визначення суб'єктів спору та заходів адміністративного впливу. Справи щодо порушення прав осіб на об'єкти права інтелектуальної власності з боку органів державної влади розглядають у межах компетенції місцевих загальних судів. Про це свідчить ч. 1 ст. 20 КАС України: «усі адміністративні справи з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності підсудні місцевим загальним судам як адміністративним судам» [2].

Спри фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності є публічно правовими спорами і належать до юрисдикції адміністративних судів. У цьому випадку не йдеться про адміністративне правопорушення, оскільки предметом скарги стане вимога до суду про визнання незаконними дій чи бездіяльності державного органу влади, скасування відповідного юридичного акту. У п. 3 ч. 2 ст. 19 КАС України вказано, що юрисдикція адміністративних судів не поширюється на справи про накладення адміністративних стягнень, крім випадків, визначених КАС України [2].

З іншого боку, підвідомчість справ про адміністративні правопорушення, де об'єктом посягання є законні майнові чи немайнові права власника об'єкта права інтелектуальної власності та виникає питання відшкодування збитків, регулює ст. 221 КУпАП. Відповідно до вказаної норми, судді районних, районних у місті, міських чи міжрайонних судів розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 51-2, 164-3, 164-6, 164-7, 164-9, 164-13 КУпАП [3].

Тому усі питання щодо притягнення до адміністративної відповідальності у вигляді конкретно-визначеного виду адміністративного стягнення належатимуть до компетенції міських загальних судів.

Справи про адміністративне правопорушення у сфері порушення прав інтелектуальної власності вирішують у межах судового провадження. У теорії адміністративного права, такі провадження виокремлюють в окремий інститут адміністративного права, об'єктом правового регулювання якого є діяльність уповноважених органів із застосування адміністративного покарання до суб'єкта, що вчинив протиправні дії чи бездіяльність у зазначеній сфері.

З іншого боку, адміністративне провадження – це дії вповноважених суб'єктів з метою застосування адміністративних стягнень та сукупність правовідносин, що виникають при цьому, врегульованих нормами адміністративного права.

Варто зазначити, що не завжди такий вид адміністративно-правової діяльності призводить до застосування заходів адміністративної відповідальності. Потрібно зважати, що провадження в місцевих судах загальної юрисдикції може закінчитися виправданням невинної особи, може бути закрите у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративних стягнень, за відсутності складу адміністративного правопорушення, та інші, передбачені ст. 247 КУпАП.

Порядок притягнення до адміністративної відповідальності за порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності встановлений законодавством (глава 19–21 КУпАП) і полягає в обов'язковому з'ясуванні: обставин справи, складанні протоколу, формуванні й оцінці доказів, опитуванні свідків, потерпілих, правопорушника, винесення постанови тощо.

Стаття 255 КУпАП містить вичерпний перелік уповноважених осіб, що мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення у сфері охорони прав інтелектуальної власності. А саме, органи Національної поліції – ст.ст. 51-2, 164-3, 164-6, 164-7, 164-9 КУпАП; органи Антимонопольного комітету України – ст. 164-3 КУпАП; органи управління кінематографією (ст. 164-6 у частині демонстрування і розповсюдження фільмів без державного посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів у кіно- і відеомережі; ст. 164-7 в частині порушення умов розповсюдження і демонстрування фільмів, передбачених державним посвідченням на право розповсюдження і демонстрування фільмів у кіно- і відеомережі; державні інспектори з питань інтелектуальної власності (ст.ст. 51-2, 164-13 КУпАП); державні інспектори сільського господарства (ст. 51-2 КУпАП).

Відповідно до положень глави 22 КУпАП, провадження у справах про адміністративні правопорушення передбачає наступні стадії: 1) підготовку до розгляду справи; 2) розгляд справи по суті; 3) прийняття і оформлення рішення у справі; 4) оголошення рішення по справі.

Справу про адміністративне правопорушення, зокрема у сфері інтелектуальної власності, розглядають за місцем вчинення протиправних дій та в п'ятнадцятиденний строк з дня одержання судом протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи (ст. ст. 276, 277 КУпАП).

У випадку встановлення неповноти поданих матеріалів, мають бути витребувані додаткові відомості та матеріали або справу буде повернуто за місцем складення протоколу чи інших матеріалів для усунення недоліків [9, с. 190]. Наприклад, під час розгляду справи про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 51-2 КУпАП щодо незаконного використання об'єктів права інтелектуальної власності та привласнення авторства на такі об'єкти, до матеріалів справи необхідно долучити довідку Державної служби інтелектуальної власності (його регіональних відділень) про наявність (відсутність) зареєстрованого на території України суб'єкта права інтелектуальної власності щодо об'єкта, незаконні дії з яким стали предметом правопорушення та матеріали, які підтверджують вчинення незаконних дій (примірник контрафактної продукції, касовий чек, що свідчить про оплату за придбання, відтворення (на замовлення) підручника, аудіовізуального твору, фонограми, відеограми, комп'ютерної програми, бази даних тощо) [10, с. 712].

Окрім цього, у протоколі про адміністративне правопорушення обов'язково має бути зазначено: об'єкт правопорушення, суб'єкт права інтелектуальної власності, права якого порушені, визначено дії, що є незаконними, які вимоги висуває суб'єкт щодо припинення правопорушення чи відшкодування збитків, які документи це підтверджують, чи визнається суб'єкт потерпілим у результаті вчинення правопорушення та яким особам делеговано право на користування об'єктом права інтелектуальної власності.

Під час розгляду справи про адміністративні правопорушення важливим аспектом є дослідження доказів, що здійснюється відповідно до вимог ст. 280 КУпАП, у якій визначаються обставини, що підлягають з'ясуванню під час розгляду справи про адміністративне правопорушення.

Доказами у справі про адміністративне правопорушення, за ст. 51-2 КУпАП, наприклад, є документи, що підтверджують право на використання того чи іншого об'єкта права інтелектуальної власності (договір або ліцензія), відповідно до якого або засвідчується право власності на цей об'єкт, або ж передається право на користування об'єктом від правовласника іншому суб'єктові.

Центральними постатями в адміністративному провадженні є дві особи: особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, та особа, права якої вважаються порушеними. Суб'єктом правопорушення може бути фізична особа в межах своїх особистих проти-

правних дій, спрямованих на порушення прав та свобод правовласника. З іншого боку, таким суб'єктом є юридична особа: колектив чи організація осіб визначеної правової форми – громадські об'єднання, колективи авторів, державні установи. Навколо них, власне, і концентрується процесуальна діяльність усіх інших суб'єктів провадження.

З'ясування питання про притягнення суб'єкта до адміністративної відповідальності, а саме його конкретизація як особи, яка здійснила протиправну дію стосовно об'єкта права інтелектуальної власності, чим порушила права та законні інтереси правовласника, має вирішуватися першочергово з позначенням його прав (ст. 268 КУпАП).

Дискусійним у цьому аспекті є зміст диспозицій ст. 51-2 і ст. 164-9 КУпАП. Відповідно до узагальнень застосування судами адміністративного законодавства пошук суб'єкта права інтелектуальної власності, права якого порушуються (він зазнає збитків) не є обов'язковим, оскільки, згідно з положенням ст. 164-9 КУпАП, відповідальність настає за порушення порядку розповсюдження зазначених примірників (аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм та баз даних). Відтак, незаконне розповсюдження призводить до порушення майнових прав суб'єкта, і одним з методів припинення такого виду правопорушення є зобов'язання порушника відшкодувати завдані збитки суб'єктові права інтелектуальної власності [9, с. 188].

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-ВР> (дата звернення: 15.10.2019).
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення 15.10.2019).
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10> (дата звернення 15.10.2019).
4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 02.08.2019).
5. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 15.10.2019).
6. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (дата звернення 15.10.2019).
7. Адміністративне право: підручник / Ю. П. Битяк, та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Харків: Право, 2013. 656 с.
8. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. К.: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.
9. Римарчук Г. С. Державне регулювання в сфері забезпечення прав громадян на об'єкти права інтелектуальної власності. *Право та державне управління*. 2012. № 3 (8). С. 187–192.
10. Юркова Є. В. Межі адміністративно-правової охорони права інтелектуальної власності в Україні. *Форум права*. 2009. № 3. С. 710–714.

Стягнення штрафу на користь держави є одним із видів державного впливу на правопорушника. Однак він не гарантує в належному обсязі захист законних прав та інтересів власника об'єкта права інтелектуальної власності. Необхідність встановлення такого суб'єкта стає можливою в судовому порядку, відшкодування збитків на його користь у вигляді грошового стягнення.

Щодо порушення права інтелектуальної власності потерпілому, якому завдано фізичну, моральну або матеріальну шкоду, надається право: ознайомлення з матеріалами справи, право заявляти клопотання та оскаржувати постанову у справі про адміністративне правопорушення.

Висновки

Проведення у справах про адміністративні правопорушення, будучи правовим інститутом, у межах якого регулюються процесуальні адміністративно-деліктні відносини і забезпечується вирішення адміністративних справ, а також попередження адміністративних правопорушень, виконує важливу суспільно-регулювальну функцію з підтримання правопорядку в державі та виховання правової культури громадян. Завдяки зміцненню інституту адміністративної юстиції проводиться активна протидія злочинам та правопорушенням у сфері інтелектуальної власності та забезпечується законність і повага до прав та свобод інших людей.

References

1. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 28 cherv. 1996 r. № 254k/96-VR. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-VR> (data zvernennia: 15.10.2019) [in Ukr.].
2. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [Administrative legal proceedings Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 06 lypn. 2005 r. № 2747-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (data zvernennia 15.10.2019) [in Ukr.].
3. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia [Administrative Infraction Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 07 hrud. 1984 r. № № 8073-X. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10> (data zvernennia 15.10.2019) [in Ukr.].
4. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 16 sichn.2003 r. № 435-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (data zvernennia 02.08.2019) [in Ukr.].
5. Pro avtorske pravo i sumizhni prava: Zakon Ukrainy [Copyright and adjacent rights: Law of Ukraine] vid 23 hrud. 1993 r. № 3792-XII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (data zvernennia 15.10.2019) [in Ukr.].
6. Pro okhoronu prav na znaky dlia tovariv i posluh: Zakon Ukrainy [Protection of trademarks and service's rights: Law of Ukraine] vid 15 hrud. 1993 r. № 3689-XII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (data zvernennia 15.10.2019). [in Ukr.].
7. Administratyvne pravo (2013). [Administrative Law]: pidruchnyk / Yu. P. Bytiak ta in.; za zah. red. Yu. P. Bytiaka. Vyd. 2-he, pererob. ta dop. Kharkiv: Pravo. 656 s. [in Ukr.].
8. Kolpakov, V. K. (2008). Administratyvna vidpovidalnist (administratyvno-deliktnе pravo) [Administrative liability (Administrative delict Law)]: navch. posib. Kyiv: Yurinkom Inter. 256 s. [in Ukr.].
9. Rymarchuk, H. S. (2012). Derzhavne rehuliuвання v sferi zabezpechennia prav hromadian na obiekty prava intelektualnoi vlasnosti [Government regulation in the sphere of the protection of citizens' rights related to the objects of intellectual property right]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia (Law and public administration)*, 3 (8), 187–192 [in Ukr.].
10. Iurkova, Ye. V. (2009). Mezhi administratyvno-pravovoi okhorony prava intelektualnoi vlasnosti v Ukraini [Limits of administrative and legal protection of the intellectual property right in Ukraine]. *Forum prava (Forum law)*, 3, 710–714 [in Ukr.].

*Стаття: надійшла до редакції 07.11.2019
прийнята до друку 06.12.2019*

*The article: is received 07.11.2019
is accepted 06.12.2019*